

Emin ÇOLAŞAN

70 yıl öncesini unutmayın

ADI Mustafa Fehmi Kubilay. Baba adı **Hüseyin**, ana adı **Zeynep**. Giritli bir ailenin çocuğu. **1906** doğumlu. **Kubilay** bir öğretmen. Cumhuriyet öğretmeni. **1930** yılında İzmir'in **Menemen** İlçesi'nde askerlik görevini yapıyor. O sırada **24** yaşında.

23 Aralık 1930 sabahı, bundan tam **70** yıl önce, Menemen'de tuhaf bir şeyler oluyor. Sabahın erken saatlerinde dördü silahlı altı kişi, belediye meydanında tekbir getirerek gezinmeye başlıyor. Hepsisi çember sakallı. Başlarında sanık sırtlarında cüppe var.

Ortalıkta dolanan altı kişi, "**Biz şeriat ordusuyuz**" deyip Müftü Camii'ne giriyorlar. Elebaşları olan **Derviş Mehmet**, camide namaz kılanlara kendini "**Mehdi**" olarak tanıtıyor ve dini korumaya geldiklerini söylüyor. Arkalarında **70** bin kişilik **Halife ordusu** olduğunu, öğle saatlerine kadar **şeriat bayrağı** altında toplanmayanların kılıçtan geçirileceğini tebliğ ediyor.

Derviş Mehmet isimli sapık ve arkasındaki yobazlar, camideki yeşil bayrağı alıp uzun bir sopaya takıyorlar. Yoldan geçen birine meydanda bir çukur kazdırıp bayrağı oraya dikiyorlar.

Yobazlar bayrağın çevresinde dönmeye, tekbir getirmeye, zikretmeye başlıyorlar... Ve bağıyorlar:

"**Şapka giyen kâfirdir. Yakında yine şeriata dönüşecektir. Bize kurşun işlemez.**"

İşin acı yanı, Menemen ahalisinden bazıları bunlara alkış tutuyor!

★★★

Olaylar ilçedeki askeri birliğe duyuruluyor. Alay komutanı, yedeksubay **Kubilay**'ı bir manga askerle birlikte olay yerine gönderiyor. **Kubilay** ve askerlerin silahlarında mermi yok. Süngü takıp olay yerine gidiyorlar.

Kubilay, askerlerini meydan girişinde bırakıyor ve yobazlardan teslim olmalarını istiyor. İşte bu anda yobazlardan biri ateş ediyor.

Kubilay yaralanıp yere düşüyor. Ayağa kalkıp cami avlusuna doğru kaçıyor, ama orada tekrar yere düşüyor. Çevredeki kalabalık paniğe kapılıp kaçıyor.

Derviş Mehmet ve arkadaşları, işte o anda **Kubilay**'ın başına çöküyorlar.

Mehmet, çantasını açıp testere ağızlı baş bıçağını çıkarıyor...

Ve yaralı yedeksubay Kubilay'ın başını orada ktır ktır kesip gövdesinden ayırıyor.

Kin ve nefret gözlerini öylesine bürümüş ki, kesik baştan akan kanı içiyorlar.

Saçlarından tuttuğu kesik baş, şimdi **Derviş Mehmet**'in elindedir.

Yeşil bayrağın sopasına kesik başı dikmeye çalışıyorlar, ancak bir türlü başaramıyorlar. Bunun üzerine birileri kendilerine ip getiriyor. Kesik baş, yeşil bayrağın dikili olduğu sopaya iple bağlanıyor.

★★★

Bütün bunlar olurken yine tekbirler getirilmekte, "**Ey ahalî din elden gidiyor**" çığlıkları Menemen'de yankılanmaktadır.

Silah seslerini duyan bir mahalle bekçisi olay yerine koşarak yetişir. Bekçi **Hasan** ateş edip yobazlardan birini yaralar. Hemen ardından yobazlar ateş edip **Hasan**'ı orada şehit ederler. Arkadaşının yardımına koşan bekçi **Şevki** de yobazların açtığı ateş sonucu şehit düşer.

Birkaç dakika içinde üç şehit verilmiş, bir baş kesilmiştir.

Yobazlar mutludur! **Kubilay**'ın kesik başı, yeşil bayrağın sopası üzerinde sallanmaktadır.

İşte bu aşamada asker olay yerine yetişir. Komutan "**Teslim olun**" diye bağıır. Yobazların yanıtı kesindir:

"**Bize kurşun işlemez.**"

Askeri birlik ateş eder. Yobazlardan bazıları orada yere serilirken, bazıları kaçır. Daha sonra hepsi birden yakalanır.

★★★

Menemen olayı, genç Cumhuriyet rejiminin 1925 yılındaki **Şeyh Said** isyanından sonra tanık olduğu ikinci önemli irtica olayıdır.

Hükümet sıkıyönetim ilan eder. Ge-

neral **Mustafa Muğlalı** başkanlığında bir Harp Divanı kurulur. Olaya doğrudan veya dolaylı katılan bütün sanıklar Menemen'de yargılanır. **18** gün süren yargılama sonucunda karar açıklanır:

40 kişi sorumsuzluğu nedeniyle salıverilir, **27** sanık beraat eder, **41** suçlu çeşitli hapis cezaları alır.

36 kişiye idam cezası verilir.

Ancak bazılarının yaşı küçük olduğundan, onların ölüm cezaları ağır hapse çevrilir.

★★★

28 sanık, **3 Şubat 1931** gecesi **Menemen**'de idam edildi. Yobazlardan bazıları, yedeksubay **Kubilay**'ın başının kesildiği yerde asıldı.

Bir sanık sehpaye götürülürken kaçtı. İki hafta sonra yakalandı ve ertesi gün idam edildi.

Olayın hemen ardından Menemen'de devrim şehidi iki bekçi ve **Kubilay** adına anıt dikildi. Anıtın üzerinde şöyle yazar:

"**İnandılar, dövüştiler, öldüler. Bıraktıkları emanetin bekçisiyiz.**"

★★★

Atatürk Menemen olayına çok kızdı. Söylentiye göre, Menemen'in haritadan silinmesini emretti.

Daha **10** yıl önce **Yunan işgali** altında inleyen bir ilçede yobazların yaptığı ve halktan bazılarının bu yobaz sürüsüne arka çıkması, onu çileden çıkarılmıştı.

O dönemde ortada kararlı bir devlet vardı. Savaşta yeni çıkmıştık, güçsüzdük, olanaklar yetersizdi, ama devletin ve **cumhuriyet rejiminin onuru, ilkeleri** ve **inancı** vardı.

Çünkü ülkeyi **Mustafa Kemal Atatürk** gibi bir devlet adamı ve onun **devrimci** kadroları yönetiyordu.

Nitekim mahkeme derhal kuruldu, yargıladı ve gereken cezaları verdi.

Şimdi bir düşünün bakalım, aynı durum bugün olsa acaba ne yapılır?

Yarın Menemen irtica olayının 70. yıldönümü. Yılanın başı aradan geçen 70 yıla karşın ülke genelinde ezilmedi. Unutmayın, yılan pusuda bekliyor.